

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Polednové a soudců JUDr. Jany Šalomounové a Mgr. Martina Šebka v právní věci žalobce **Palivového kombinátu Vřesová, s.p.**, IČ 00007717, se sídlem Sokolov, Jednoty 1628, zast. JUDr. Hanou Klímovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Hradčanské náměstí 12, proti žalovanému **Městu Loket**, IČ 00259489, se sídlem Loket, T. G. Masaryka 1841, zast. JUDr. Tomášem Hlaváčkem, advokátem se sídlem Praha 5, Kořenského 15/1107, o určení práva hospodaření s pozemky, k odvolání žalobce a žalovaného do rozsudku Okresního soudu v Chebu ze dne 31.5.2007, č.j. 15 C 366/2003-868,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I., a to v části odvoláním dotčené, tj. určení práva hospodaření k pozemkům zapsaných v katastru nemovitostí v k.ú. [REDAKCE] č. [REDAKCE] a pro k.ú. [REDAKCE] č. [REDAKCE], [REDAKCE] a dále ve výroku II. a ve výroku o nákladech řízení, z r u š u j e a v r a c í k dalšímu řízení.

Odůvodnění

Proti výše uvedenému rozsudku, jímž soud prvního stupně určil, že žalobce má právo hospodaření k pozemkům specifikovaných ve výroku I., ve výroku II. pak zamítl žalobu k určení práva hospodaření k pozemkům, které zde specifikoval a dále rozhodl o nákladech řízení tak, že žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému částku 37.846,- Kč, což představuje 64% účtovaných nákladů vzhledem k poměrům úspěchu a neúspěchu ve věci, si podal jak žalobce, tak žalovaný včas odvolání.

Žalovaný se nejprve zabýval účelem a charakterem zák. č. 172/1991 Sb. v souvislosti s pojmem „nezastavěný pozemek tvořící se stavbou jeden funkční celek“. Odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 1042/2002 a namítl rozsah pozemku p.č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE], jehož výměra přesahuje 40 ha a pozemku p.č. [REDAKCE] ve stejném k.ú. s rozlohou 2 ha, na nichž je čerpací stanice. Soud se disproportí rozlohy pozemků v poměru ke stavbě čerpací stanice a tím funkčností pozemku jako celku nezabýval. Kromě toho by se soud těmito skutečnostmi měl zabývat k datu vyhlášení rozsudku. Dále vytkl soudu prvního stupně, že za zastavěné pozemky považoval i pozemky p.č. [REDAKCE] a [REDAKCE] proto, že přes ně vede cesta. Zdůraznil, že je nezbytné vycházet ze stavu existujícího k 24.5.1991, tedy k účinnosti zák. č. 172/1991 Sb., tedy zda a v jakém rozsahu byly sporné pozemky skutečně zastavěny. Významné je to i proto, že stavby, které se nacházející v lomech, nebyly ve většině případů zkolaudovány a v důsledku těžby dochází ke změnám jak u staveb, tak i na pozemcích, které jsou zastavěny těžbou. Zastavěnost pozemků je však věcí důkazního břemene žalobce. Nelze také souhlasit s úvahou soudu o zastavěnosti pozemků v případě pozemků uvedených ve výroku I. a spadajících pro k.ú. [REDAKCE]. Soud se nevypořádal s tím, zda budovy tvoří s pozemky jeden funkční celek a zda jde o stavby v občanskoprávním smyslu. Podle žalovaného jde pouze o dočasné stavby, které budou po ukončení těžby odstraněny. Argument, že jsou zde také přístupové cesty, nemůže obstát,

protože je lze zbudovati jinde a nevytváří tak funkčnost celku; proto navrhl výrok I. v části odvoláním dotčené, tj. v části týkající se pozemků zapsaných pro k.ú. [REDAKCE] a k.ú. [REDAKCE], zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Žalobce v odvolání zdůraznil, že je přesvědčen o tom, že prokázal, a to zejména znaleckým posudkem znalce [REDAKCE] že v území dobývacího prostoru existují stavby nemovitě, jejichž funkčnost je závislá na činnosti prováděné na přilehlých pozemcích a tyto stavby společně s pozemky jsou na sobě závislé. K pojmu funkčnosti celku a pojmu věcí movitých a nemovitých odkázal na zákonné ust. § 118/1 a § 119/1, 2 a § 120/1 o.z. Zároveň vycházel z úpravy provedené zák. č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí a zásady, které tento zákon upravuje a které přechod majetku na obce umožňuje. Podle žalobce mají důlní díla zvláštní režim daný horním zákonem a vyžadují zvláštního stavebního povolení. Charakter zastavěnosti pozemků je proto třeba chápat jednak jako zastavěnost pozemků technologickými stavbami, jednak technickými obslužnými stavbami s tím související, přičemž se oba druhy staveb doplňují technologicky a tvoří kumulativní zastavěnost pozemků, v níž si nelze představit, že by jedna stavba mohla existovat bez druhé. S charakterem staveb včetně lomů a výsypek se po právní stránce soud vůbec nevypořádal. Sice se snažil umístit zjištěné stavby na jednotlivé pozemky, ale nevystihl správně zastavěnost pozemku např. na p.č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE], kde je nakládací stanice, objekt drtírny uhlí zpevněné cesty, opěrná zeď, podzemní inženýrské sítě atd. Ani výsypky nehodnotil dostačujícím způsobem, když některé lze sice oddělit a přemístit, ale jsou spojeny s pozemkem. Zastavěnými pozemky pak jsou ve smyslu závěrů znaleckého posudku znalce [REDAKCE] i ty pozemky, na nichž se nacházejí cesty, vlečky, lanovky a další technologická zařízení. Nelze se proto ztotožnit se zamítavým stanoviskem týkajícího se pozemků v k.ú. [REDAKCE] na LV č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] na LV č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] [REDAKCE] na LV č. [REDAKCE] p.č. [REDAKCE] a dalších. V k.ú. [REDAKCE] na LV č. [REDAKCE] č.p. [REDAKCE] se nachází zpevněná důlní komunikace, výtlačný řad, stavby povrchových inženýrských sítí. Tyto stavby jsou spojeny se zemí pevným základem. Na pozemkové parc. č. [REDAKCE] se nachází asfaltová silnice se živičným povrchem. Ve výroku rozsudku pak je zcela opomenut pozemek p.č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] na LV č. [REDAKCE] ačkoli se promítl do zdůvodnění rozsudku, naopak je ve výroku uveden pozemek p.č. [REDAKCE], o kterém se odůvodnění rozsudku nezmiňuje. I na dalších pozemcích, a to v k.ú. [REDAKCE] (na němž je výsypka), v k.ú. [REDAKCE] (zpevněná komunikace a další důlní stavby), jsou zastavěny. Některé pozemky, jak plyne z posudku znalce [REDAKCE] byly zamítnuty proto, že se je nepodařilo v terénu identifikovat. Pozemek č. [REDAKCE] zapsaný v KN č. [REDAKCE] nebyl vůbec předmětem žaloby. Soud se tedy s právním posouzením staveb vůbec nevypořádal. Žalobce trvá na tom, že si žalovaný bez právního důvodu nechal zapsat pozemky, jichž nebyl nikdy vlastníkem. Veřejné stavby byly Ústavou z roku 1948 znárodněny, takže se jich žalovaný nemůže dovolávat k roku 1991, když nebyl jejich vlastníkem ani k 31.12.1949. Z dosavadních důkazů předložených žalobcem nevyplývá vznik vlastnictví města, zejména tzv. lenních vztahů. Soud však skutečnost, že pozemky byly veřejné stavby popírá, ač se touto skutečností měl zabývat. Pozemky, jež jsou pod položkou veřejné statky ve vložce [REDAKCE] ve znaleckém posudku uváděny jako „državy královského města Loket“, jsou odlišovány od vlastnictví subjektu označeného „Městská obec Loket“. Podle žalobce město Loket nebylo přímým vlastníkem pozemků, neboť o tom záznamy o jeho vlastnictví nesvědčí. Nelze souhlasit se ztotožněním pojmu „država“ a „panství“ s dnešním pojmem vlastnictví. Dále žalobce trval na tom, že většina pozemků, které jsou předmětem tohoto sporu, zůstala v majetku státu v důsledku znárodnovacího procesu dekretem č. 100/19456 a jeho novelou zák. č. 114/1948, když vyhláška k dekretu č. 823/1946 Úl. ze 7.3.1946 se vztahovala na [REDAKCE] doly a majetky včetně pozemků v něm

uvedených. Pokud soud prvního stupně odmítl stanovisko žalobce, pak se důsledně nevypořádal se ztotožněním předmětů znárodnění a s jejich umístěním a registrací.

Ze všech těchto důvodů navrhl žalobce napadený rozsudek ve výroku II. a ve výroku o nákladech řízení zrušit a vrátit k dalšímu řízení.

V reakci na odvolání žalovaného žalobce setrval na svých argumentech uvedených ve svém odvolání, nesouhlasil s jeho úvahou o rozhodujícím stavu ke dni vyhlášení rozsudku, popřel tvrzení žalovaného o tom, že neexistují čerpací stanice na pozemcích č. [REDAKCE] a [REDAKCE] pro k.ú. [REDAKCE]. Jde o stavby na betonovém základu. Protože jsou i další tvrzení žalovaného nedůvodná, navrhl, aby bylo odvolání žalovaného zamítno.

Odvolací soud z podnětu odvolání napadený rozsudek v částech odvoláním dotčených přezkoumal (§ 212 o.s.ř.) a po zhodnocení dosavadního průběhu dokazování, právního posouzení soudem prvního stupně tak, jak se promítlo do písemného vyhotovení rozsudku, dále námitek žalovaného a žalobce uplatněných v odvolání dospěl k závěru, že ani po doplnění důkazního řízení znaleckými posudky (v intencích zrušovacího usnesení odvolacího soudu) nelze ve věci meritorně rozhodnout, neboť po vyhodnocení provedených důkazů právě znaleckým posouzením, nelze považovat rozsudek soudu prvního stupně za přesvědčivý a dokazování úplné.

Především je třeba odkázat na předchozí zrušovací usnesení odvolacího soudu v této věci a zároveň je nezbytné vycházet i z vývoje dokazování vztahující se k dané problematice.

Žalobce v žalobě na určení práva hospodaření, kdy ve smyslu zák. č. 77/1997 Sb. § 16 je jeho věcná legitimace založena, to znamená, že vlastním jménem jedná v právních vztazích týkajících se majetku státu a účastní se řízení před soudy a jinými orgány ve věcech týkajících se majetku státu včetně řízení o určení, zda tu vlastnické právo nebo jiné obdobné právo státu je, či není, se domáhá určení, že má právo hospodaření na označených pozemcích v žalobě; z toho vyplývá, že jde podle jeho názoru o pozemky ve vlastnictví státu, nikoli žalovaného – Města Loket, který je jako vlastník těchto pozemků zapsán v katastru nemovitostí. V souvislosti s věcnou legitimací žalobce pak již bylo uvažováno v předchozím řízení o tom, že je dán naléhavý právní zájem požadovaném na určení ve smyslu § 80 písm. c) o.s.ř.

V posuzované věci soud prvního stupně respektoval zrušovací usnesení soudu prvního stupně potud, že důkazní území doplnil znaleckými posudky Ing. [REDAKCE] který provedl ortofotomapy sporného území a znalce [REDAKCE] který posuzoval zastavěnost jak dobývacího, tak souvisejícího území. S provedeným znaleckým posudkem znalce [REDAKCE] se nelze spokojit proto, že jeho závěry jsou nepřezkoumatelné. Znalec sice uvažuje v intencích „zpevněná cesta“, stavba, čistírna“, ale podle názoru odvolacího soudu ustanovený znalec neměl dostatečnou kvalifikaci k tomu, aby podal znalecký posudek na tomto území, který by byl způsobilým podkladem pro rozhodnutí soudu o zastavěnosti pozemků. V této souvislosti by se měl soud obrátit na příslušný [REDAKCE] úřad, který je kompetentní k tomu, aby určil znalce s dostatečně odbornou kvalifikací k posouzení staveb v dobývacím území, tj. z oboru geologie a hornictví. Tyto úřady mohou, vzhledem ke své specifické povaze, dát odpověď na otázky z hornickotechnických odborností.

Znárodňovací procesy postihly prakticky celou poválečnou Evropu, ale protože náš právní řád dosud ponechal v platnosti vlastnické úpravy provedené znárodňovacími dekrety, nezbyvá, než z jejich platnosti vycházet.

V dané věci se soud prvního stupně správně soustředil na posouzení vlastnictví žalovaného k datu 31.12.1949 a s jeho právní úvahou vycházející z Ústavního nálezu ze dne 1.2.2006, sp. zn. I. ÚS 84/2005 se lze pouze ztotožnit. K zápisům majetku v knihovní vložce č. ■■■■ a s tím související zápis „država královského města Lokte“ lze pak vycházet i z úvahy, že pojem „država“ neměl pouze význam soukromoprávní, ale i státoprávní, to znamená, že určité území a s tím určitý majetek měl charakter nezávislosti na panovníkovi a bylo spojeno s určitým rozsahem privilegií a práv. Tento výklad by se však měl stát předmětem posouzení znalce z oboru historie státu a práva, a to s ohledem na vývoj vlastnických vztahů (v dnešním slova smyslu) na území Loketska a Města Lokte jako takového. Pouhým stručným náhledem do historie Města Lokte lze zjistit, že po roce 1621 byly obci všechny „statky“ zabrány a jen část jich byla navracena. V 17. a 18. století vykupovalo město okolní statky. V roce 1850 se stal Loket sídlem císařskokrálovských úřadů. Císařským nařízením ze dne 13.9.1958 č. 157 r.z. byla stanovena organizace horních úřadu tak, že bylo stanoveno h o r n í hejtmanství v ■■■■ ■■■■ ■■■■ a ■■■■. Jaký byl posléze historický rozsah vlastnictví pozemků Města Loket v období do roku 1949 ve smyslu ust. § 2/1 písm. d) zák. č. 172/1991 Sb., však z dosud provedených důkazů přesvědčivě nelze postihnout.

Stejně tak na druhé straně nelze na druhé straně nelze postihnout jaký měl dopad na žalobcem označené území dekret prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. ve znění zák. č. 114/1948 Sb., když z dosavadního území nevyplývá, co spadalo do majetkové podstaty n.p. ■■■■ hnědouhelné doly, kam podle tvrzení žalobce spadaly i pozemky označené v žalobě.

Pokud se znárodnění řídilo dekretem prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. ve znění zák. č. 114/1998 Sb., pak za splnění podmínek pro znárodnění až po říjnu 1945 je dán okamžik přechodu vlastnictví na stát dán dnem, který určil ministr průmyslu a vyhlásil jej s účinkem doručení v Úředním listě. Podle § 4 dekretu č. 100/1945 Sb. znárodnění podléhal i majetek, který se znárodněným podnikem tvořil jeden celek, i když náležel někomu jinému než vlastníku podniku.

Je tedy otázkou a je také pro posouzení věci rozhodné, zda označené území či jen jeho část spadalo pod režim znárodnění ■■■■ hnědouhelných dolů, když znárodňovací předpisy nestanovily přesný rozsah znárodnění a platilo, že znárodněno bylo všechno a pokud některé věci znárodnění nepodléhaly, byly vymezeny negativně. Bylo to totiž rozhodnutí ministra průmyslu, kterým byl stanoven rozsah znárodnění. Takové rozhodnutí je závazné a soudu nepřisluší je přezkoumávat.

Proto prvořadou skutečností, významnou pro posouzení věci je zjištění, zda a v jakém rozsahu žalobcem označené území se stalo součástí znárodněného podniku ■■■■ hnědouhelné doly. Dále je možné se zabývat okruhem pozemků, které tvoří historický majetek žalovaného a dále posuzovat věc podle § 2 zák. č. 172/1991 Sb.

Soud prvního stupně sice správně uvažoval v intencích dosavadní judikatury, ale jeho úvahy o zastavěnosti pozemků a pozemků tvořící jeden funkční celek nemá oporu, v provedeném dokazování. Znalecký posudek znalce ■■■■ je, jak je již výše uvedeno, v

tomto směru nedostatečným důkazem a lze uvést, že posouzení staveb a zastavěnost pozemku jím uvedené je nepřezkoumatelné. Např. k popisu „tvořící jeden celek“ je třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ČR 2 Cdo 1026/96, 28 Cdo 1042/2002. K charakteru komunikace pokryté živičným povrchem soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 1911/2000, podle kterého komunikace pokrytá živičným povrchem není samostatným předmětem občanskoprávních vztahů, byť jde o stavbu podle veřejného práva. Jde zde však o obecné užívání pozemních komunikací, které se opírá o zák. č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích. Zda v posuzované věci jde právě o komunikace tohoto charakteru, zda jsou vytvořeny pouze pro dobývací území či zda slouží i k jiným účelům, tato skutečnost z dosavadního řízení nevyplývá. V § 7/1 zákona o pozemních komunikacích jsou uvedeny náležitosti, které musí splňovat pozemní komunikace. Nemusí jít vždy o stavbu, která by vyžadovala stavební povolení, takové povolení nevyžaduje zřízení lesních či polních cest, které nejsou samostatnými stavbami ani samostatnými věcmi podle § 118/1 o.z., jde jen o určitým způsobem užívaný pozemek, který je pozemní komunikací. Pozemek je tedy pozemní komunikací za situace, že jde o dopravní cestu určenou k užití silničními a jinými vozidly a chodci sloužící ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi. V dané věci podle dosavadních zjištění však jde o komunikaci v uzavřeném prostoru sloužící výlučně k potřebě provozovatele uzavřeného prostoru. Jde však o posouzení, zda jde o stavbu, a to i podle stavebních předpisů tedy podle stavebního zák. č. 50/1976 Sb. ve znění pozdějších úprav. Výsledek stavební činnosti, který je stavbou ve smyslu stavebních předpisů, nemusí být nutně stavbou ve smyslu občanského práva. Takovou stavbou je v případě, že je způsobitelným předmětem právních vztahů (a to např. i budova). Komunikace pokrytá živičným povrchem takovou stavbou není, i když jde o stavbu podle veřejného práva.

Dále je třeba pouze doplnit, že k přechodu určitého majetku České republiky na základě zák. č. 172/1991 Sb. do vlastnictví obcí došlo ex lege ke dni 24.5.1991. Podle § 8 této úpravy byly obce povinny do jednoho roku od nabytí vlastnictví k nemovitým věcem podle tohoto zákona podat návrh na zápis těchto nemovitých věcí do evidence nemovitostí. Vlastní zápis vlastnického práva má však pouze deklaratorní účely. Tolik k vytýkanému postupu žalovaného ze strany žalobce.

V posuzované věci proto odvolací soud dospěl k závěru, že dosud nelze dovodit, zda byly u pozemků, označených v žalobě, splněny podmínky pro přechod do vlastnictví obce podle zák. č. 172/1991 Sb., a to u historického majetku žalovaného a nezastavěného majetku a na druhé straně nelze přesvědčivě dovodit, které konkrétní území spadalo pod režim znárodnění a tudíž k 31.12.1949 již za majetek žalovaného je nelze považovat.

Proto byl napadený rozsudek v části odvoláním dotčené zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení, ve kterém bude rozhodnuto i o nákladech řízení před odvolacím soudem (§ 219a/1 písm. b) o.s.ř. a § 224/3 o.s.ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

V Plzni dne 08.11.2007

Za správnost vyhotovení:
Helena Pátková

JUDr. Alena Polednová, v.r.
předsedkyně senátu